

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו נ ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע

ערוכת בידי נחמה ליבוביץ

השנה החמש עשרה

יו"ל ע"י מוסד תורה והסכלה למבוגרים ולנוער

הסתדרות נשי מזרחי בוועריקה.

למנוח (תש"ז)

א. חסאט טל בני אהרן.

א.א. "ויקחו בני אהרן נדב ואביהו איש מתחתו ויתנו בהן אט וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם."

טפרא כ"ד: "ויקחו בני אהרן" אף הם בשמחתם כיון שראו את חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה "ויקחו" - אין קיחה אלא שמחה. "נדב ואביהו" - לא מה ח"ל "בני אהרן"? - שלא חלקו כבוד לאהרן. "נדב ואביהו" - לא נשללו עצה ממשה. "איש מתחתו" - משמח יצאו ולא נשללו עצה זה מזה.

הסוה שני הפרושים הבאים לדברי טפרא אלה.

ר' נחמלי הרץ ויזל הבאור לויקרא י' א': נדב ואביהו גדולי עולם היו וחלילה להם לעבור בזדון את מי ה', אבל מרב טאחה נחמיה דעתם לכנס לפניו להקטיר כל אחד קטרת טמיה דקה, ולא נצטוו משי משה, אלא מדעתם עשו, וזהו "אשר לא צוה אותם" אבל האש שנשלו היה מן מזבח השילוח כמסמנו בכל יום... ואין "אש זרה" הנאמר כאן אש ממט, אלא כמו "אשה ריח ניחוח" - שענינו מאכל אש, כאלו אמר "מתנת אש זרה שלא נצטוו עליה"... ומעם הלא אמר "קטרת זרה" כמו שתרגם אונקלוס "קטרת סבוטלין נוכראי" - מפרקת טמיה זרים, כי על זה לא עברו, כי הם הקטירו קטרת כשרה, ששמו אש במחנה ובתנו עליה קטרת, ולא בזכרה מתנת אש כזו בתורה לבד מיום הכפורים שמקטיר בהן גדול קטרת כזו לפני ולפנים ועדיין לא נאמרה להם פרשת יום הכפורים, שהרי נאמר בה: (פרק כ') "אורי מות שני בני אהרן". וזהו טפרא "אשר לא צוה אותם", שלא צוה ביום זה קטרת כזו וזוהי הזרות. ולא שעברו על לאו (פרק כ') "ולא יבוא בכל עת אל הקדש" שעדיין לא הוזכרו עליו. אבל היה ראוי לקדושי עליון כנדב ואביהו להיות צנועים, באשר "והצנע לכת עם אלוקיך" (מיכה ו' ח') ולירא מגשת אל הקדש אם לא נקראו לבוא שם, ולבלתי הביא מתן אש מדעת עצמם... לא שעברו חלילה על לאו מפורט שבהורה וכל שכן שלא עברו על מצות משה שצוה משי הגבורה שלא להעביר אש במשכן ביום זה כדי שיתקדש שם שמים באש מן השמים, אלא מעולט לא צוה משה כן ואין זכר בכחוב מענין זה... לא חסאו שני גדולים הללו לעבור על אחת מן האזהרות המפורשות, רק עברו גבול המוסר והצניעות ובעבור גדולתן נחשב להם לעון ומתו. שוב ראיתי בתורה כהנים שאמרו רבותינו: "כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה" וזה כדברינו שמרב שמחה - הוסיפו אהבה על אהבה לשרת לפני ה' בקטרת חדשה נוסף על קרבנות החנוך שהקריבו בו ביום.

ושמון רפאל הירש: "בני אהרן נדב ואביהו" - ולא נשללו עצה מאביהם, או דוקא מפני שהיו בני אהרן ראו עצמם בני חורין מליקח עצה, היו נדב ואביהו רק שנים מאישי האומה ולא שאלו את רועה האומה משום שיחסו ערך רב לאישיהם. "איש מתחתו" - כל אחד פעל על דעת עצמו ולא נשללו עצה זה מזה - בודאי היתה כוננת כשרה, - הרי גם לאחר המעשה נקראו משי הגבוה "קרובי" - ולדברי הספרא "הוסיפו אהבה על אהבה", אבל העובדה שברגע הגדול של שמחת האומה כלה ראו צרך לעצמם לקרבן יחיד, לקרבן משלהם, מוכיחה שלא שררה עליהם הרוח הנכונה של כהן בישראל אשר אינו אלא חלק של כלל ישראל ורק בתוך הכלל ולמען הכלל ניתנה לו עמדתו בפני אלוקיו. ההקדבה וההקטרה הזו, וכן אולי לא היו המקריבים אטורים בהקדבה באותו יום - דיו העדר הצורי (-"אשר לא צוה אותם") על ההקדבה להפכה לאסור גמור. אין דבר, אין פרט בכל פרשת הקרבנות, שרשאי המקריב לסמל בו על פי טעמו הטוביקטיבי: אהילו קרבנות נדבה - חובה עליהן להיותן נשמרות ונעשות בכל הגדרים והגדרים החלים עליהם. קרבת האלוקים, שהאדם רוצה להביע עדיה בהקריבו קרבן, חושג רק ע"י ההקדבה לקול אלוקים, על ידי עשיית רצונו וקבלת עול מלכותו. זוהי אחת הנקודות שבהן יחדות ועכו"מיות מחגגדות זו לזו נגדו גמור. העכו"מיות שואת על ידי קרבנו - תיהא הפעיל את האלוקות, שחסיע לאדם להשיג מאוייו, קרבנו של היהודי משמעותו, שעת קרבנו יקריב היהודי את עצמו לעמוד לשרת לפני ה', לשעבד רצונו לרצון קונו. לפיכך כל הקרבנות אינן אלא נוסחאות של דרישה אלוקיות אשר המקריב מקבלן על עצמו בהקריבו קרבנו, על מנת שתהיה נר לרגליו בדרך חייו. קרבנות שאדם בודה מלבן הן לפי זה מיתית את האמת, שתעודתה לפרוש ממלתה על האדם באמצעות הקרבן, בעוד שהקרבנות שבדו מלבם בני אדם מוסיבים ללשט את הטוביקטיביזם השוררית בשטח אשר הק הציות ואמחמעת להקב"ה יכירם מקומם... לא בדרכי פולחן חדישים לפי

2. מה ההבדל שבין שתי תפיסותיהם?
3. במה ניכרת בדברי הירש השפעת תלמודו ובפרט דורו?

בבא קמא נ"ז ע"א:

א"י מ' מעט. בחורש'ל נחמדי'הונפר שיחין שנמלה לבנו גדול, באו והודיעו
את ר' חנינא בן 'לוסא: טעה ראשונה אמר להם: "שלום" (רש"י: חעלה) ושעה
שניה אמר להם: "שלום" (שלישית אמר להם: "עלהה!)" (רש"י: כבר עלחה ודאי,
דפסיסה ליה דלא חמות שם)... אמרו לו: "נביא אחת?" אמר להם: "לא נביא
אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך אמרתי דבר שאינו צדיק מצטער בו (רש"י:
לחפור בורות לעולי רגלים) יכשל בו ורעו?" אמר רב אחא: "אעפ"כ מת בנו
בצמא!" שנאמר (תהלים ב') וטביבו נשערה מאד, שלמד שהקבה"ו מדקוק עם
סביבו! אפילו כחוט השערה" (רש"י: ד"ה ע"ה סביבו, צדיקים מדבקים ב').
ר' חנניא אמר מהכא: (תהלים פ"ט) אל נערץ בטור קדושים רבה ונורא
על כל סביבו.

ילקוט שמעוני ב' תש"ב: (תהלים נ' ג'): "יבוא אלוקינו ואל יחרט, אש
 לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד".
 מה בשם וזם מוראו על היהודים יותר מכל הקרובים, אבל הקב"ה אינו כד,
 מנבא על הגוים יותר מכל היהודים, שנאמר "בקרובי אקדש" וכת"ב
 וסביביו נשערה מאד - ואומר קה"ק - כל יעזב גסוד קדושים רבה
ונבוא על כל סביביו.

1. כמה יש בדברי משה - אם נפרשם כחז"ל לעיל - נחמה לאחרין?
2. כמה שונה עמדתו של גדול הדור של הטורים מעם - לפי הדברים הנ"ל - מעמדה כל אחד מבני האומה?
3. היכן מצינו בחורף טוב עונש חמור שיש בו משום בקרובי אקדש?
4. מה הדמיון בין מסוקנו לבין עמוד ג' כ'?

אג. רשב"ם ד"ה וימותו לפני ה' : ומיד דכששמע אחרן היה רוצה להניח מעבודה ולואכל על בניו.

ד"ה ויאמר משה אל אהרן: "אל תחאביל ואל תבכה ואל תחולל מן העבודה, ככי הדבר הזה אשר אני אומר לך - הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש: בכהניס גדולים הקרובים אלי לשרתני אני רוצה להתקדש, ולא שיתחולל שמי ועבודתי, שכן אמר לי הקדוש ב"ה: (ויקרא כ"ה) "וחשפן הגדול מאחין את ראשו לא יפרע ואת בגדיו לא יסרום, וזמן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלוקיו" ה' את לא יצא - עכ"ל - ואין מוקדם ומאוחר בתורה, ולכן לא תניח העבודה, שאתה כוון גדול, ולא חשא ולא מחלל, שלא יתקדש הקבה"ו ועבודתו על ידך.

ד"ח ועל מנ"ל כל העם אכבד; זהו כבוד שכינה, טרומה (תמנן) בניו
סמים - ומניח אביו בעבודת בוראו.

(א) חסבר מה שונה הקטבים בפיוזיס מסוק ג' סן הסרוס שניחן
ע"י חז"ל (בטאלה ב) וגם מרש"ט?

(2x) האם נראים לך דגליו קרובים יותר לפסוקים של מקרא?

הסאלות המסומנות X קשות וחטומנות XX קשות ביותר יפתור כל אחד לפי דרגתו.

שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קריה משה, ירושלים.